

2. EL CATIÀ DE MONTGAT

2.1. INTRODUCCIÓ

A peu de mar, entre mates de rici i campanetes de Sant Joan, s'alça el petit turó de Montgat. Passejant-hi, una multitud de plantes distreien la meva ment de les tasques geològiques: garrofers, oliveres bordes, ginestars, cactus diversos i, com ja he dit, rici i campanetes de Sant Joan grogues, blanques i rosades que entre moltes altres plantes, vesteixen aquest turó impecablement.

A més dels mèrits florals, al turó de Montgat fou on, el 26 de novembre de 1876, es fundà l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques, embrió del Centre Excursionista de Catalunya. També té l'honor d'haver sofert la primera perforació ferroviària del país, concretament, a l'any 1848 quan s'inaugurà el túnel que el travessa de NE a SW. Altres cicatrius de guerra són la incisió feta per la carretera N II que parteix el turó en dos i, de cara al mar, l'antiga i escarpada pedrera de la Compañía del Ferrocarril de Madrid, Zaragoza y Alicante que explotava les calcàries del Devonianà. Tots aquests talls profunds ofereixen al geòleg delerós l'oportunitat d'estudiar l'estructura interna del turó i descobrir que, sota la massa vegetal, s'hi amaga un trencaclosques geològic petit i colossal alhora. Multitud de fractures de tota mena separen diferents bocins de roca aparentment inconnexes entre ells.

Fruit d'aquest batibull estructural, i també de la petitesa de l'aflorament, hi ha molt pocs treballs geològics que tractin sobre el turó de Montgat. Tanmateix cal assenyalar que ja a inicis del segle XX Almera (1902) fa una descripció acurada de la geologia d'aquest turó on distingeix

uns materials detrítics (principalment conglomerats) als quals atribueix una edat entre el Pontianà (equivalent al Tortonià-Messinià) i el Pliocè a partir de la presència de restes vegetals fòssils (*Salix angusta*). També a partir d'aquesta descripció aquest autor proposa que l'aixecament i basculament del turó de Montgat podria haver estat contemporani al de Montjuïc. Més tard, Depape i Solé Sabarís (1934) caracteritzen l'estratigrafia i la petrologia dels conglomerats de Montgat i en discuteixen la seva possible edat. Segons ells, en base a criteris tectònics i petrogràfics, aquests dipòsits terciaris són del Miocè superior, tot i que la flora trobada apunta indistintament una edat miocena o pliocena. Finalment, Vicente (1964 i 1971) revisa la geologia d'aquest turó, però sobretot, realitza un profund treball d'anàlisi de la flora fòssil d'aquest indret, atribuint-li una edat pontiana. Els resultats de tots aquests treballs sobre l'aflorament de Montgat apareixen sintetitzats al mapa geològic nacional a escala 1:50.000 (Alonso *et al.*, 1977).

Malgrat aquesta poca profusió de treballs geològics realitzats sobre aquest aflorament, el turó de Montgat presenta un indubtable interès geològic ja que, juntament amb la muntanya de Montjuïc i algun altre turó aïllat entre St. Coloma de Gramenet i Badalona (turó de l'Hospital i de Carig, respectivament), són dels pocs testimonis emergits dels materials oligocens-miocens que rebleixen la Mar Mediterrània en el sector central de la costa catalana. En aquest segment de costa hi ha un conjunt de grans falles normals ENE–WSW que separen la Serralada Litoral de les semifosses submergides de Barcelona i St. Feliu. La majoria de sediments terciaris associats a aquestes fosses es troben actualment a sota del mar, per tant l'estudi d'aquests afloraments emergits és bàsic per comprendre la formació i evolució al llarg del temps d'aquestes fosses i, consegüentment, d'aquest sector de la Mediterrània.

En aquest sentit en aquest treball s'han analitzat detalladament les característiques geològiques dels dipòsits terciaris del turó de Montgat. Els resultats d'aquest treball es mostren en aquest capítol on es presenten les principals característiques estratigràfiques i petrològiques del Terciari de Montgat, així com els principals trets estructurals d'aquests dipòsits. Amb això es pretén esbrinar quan i en quin tipus d'ambient es van formar aquests dipòsits, d'on i de què es nodrien els sediments que el formen i quina és l'evolució que han sofert al llarg del temps. En relació a aquest darrer aspecte, s'ha intentat establir una datació concisa de l'aflorament en base a l'adquisició de noves dades paleontològiques.